

Latweeschu Awises.

52. gaddagahjums.

No. 17.

Treschdeenâ, 25. April (7. Mai).

1873.

Redakteera adresse: Pastor Sakranowicz Luttringen, pr. Frauenburg, Kurland.
Eckspedizija Westhorn F. (Neher) grammatu bohde Selgawâ.

Rahditajs: Wisjannafahs sinas. Daschadas sinas. Wisjaprigu latweeschu dseefahjanas fwehtu zc. Par daudsinato sehwas wakti zc. Is dabbas gudritahm. Seemas fwehtu waktarâ. Saimneeku ftohla. Preeksch kurlimehmo ftohlu zc. Utbildas. Rabibas un pretschu tirgus. Suddinafahjanas.

Wisjannafahs sinas.

Pee Wahzu Keisara ebrautshanas Pehterburgâ muhsu Kungs un Keisars lihds ar leelfirsteem bij pretti isbrautshchi lihds Gatschinas Bahnusis; jau no pat rihta bij kohschafâs fwehtu drehbês gebrêes, farrogi un flaggas pliwinajahs wissadâs fehriwês. Wifs leewenis bij ar oranschu kohseem no Keisara treibuscheem apsegtis. Dhtrâ pussê fallâ telki Keisara kufnâ zeppa brohfasts ehdeenus. Renoluhfojami skaiста bij Keisara sahle, fur galds klasts preeksch 18 zilw.; abbu Keisaru bildes bij rohschu un seedoschu pulku meshimâ eesprauftas, it kâ waffaras widdâ. Bahnuscha sahle bij galds klasts preeksch 36 pawaddonu fungeem; preekschahle attal 50 fullaineem. Pulkst. 11 atfrehja ar mashini generaladjutants Baranows, dselszella direktors; 8 minutes wehlahf usmascheereja Draguner pulka schwadrona kâ gohda waktis; diwi leelfirsti isluhfoja, waj wis pareisi. $\frac{1}{4}$ us 12 isnahja Keisars ar leelfirsteem, wiffi bes mehtelem, Wahzu Keisara pulka mundeerds. Tê arri tappâ sîhme dohta, kâ weefis buhs tuhda klast; un fillihds Keisars nahja us leeweni, tê ratti bij klast; wehl nebij apstahjuschees, tê isleha firsts Sumorows un meldeja laimigu atbrautshchanu. Keisars Wilhelms Kreemu generala mundeerâ gebrbts atschahwa lohgu un fweizinaja jau par gabbalu sawu dahgu Keisarisku mahfas dehlu. Durwis atlehja un abbi Keisari bij apkehrusches un firnigi skubstijahs; augsta firmgalwja firsts pahrpilna prefa newarreja atraititees no kassî mihlota un wehl reis muhsu Keisara abbas rohtas fatwehris winsch tahs ilgi turreja aptamptas. Nu Keisars Wilhelms apfweizinajahs ar zitteem Keisara raddeem un gahja tad no teem pawaddihts gar to gohda farra spehtu, kuru kohris spehleja Pruhshu tautas dseefmu; raporti dewa leelfirsts Mikails. Wahzu Keisars pee wiffas sawas firmas galwas bij til seedosch gihmi, kâ jauneklîs. Wis Keisara nahja Bismarks mundrâ waigâ un drohscheem sohseem, un leelais generalis Moltke druzin bahlahs kâ agrahf. Pehz munstura gahja sahlês pee brohfasts, fur pee galda bij lihds Bismarks un Moltke, tee generali Berg, Goltz, Kaniz Ubedil un Steineker, abbi printshi Neufs, tee firsti Sumorow un Hadswill. Laudihm azzîs krittâ 4 Pruhshu gwardi lohti gresnôs mundeerds. Pehz $\frac{1}{4}$ stundahm wiffseem musikeem fwehlejoht kahpa waggonôs un pulkst. 2 bij pee Pehterb. bahnuscha, fur Kalugas pulks ar musiki fanehma un leelfirsts Mikolais raporti neffa. Us bahnuscha fagaidija tahs leelfirstenes, krohamantneeze, Aleksandra un Olga, zitti leelfirsti, printshi, herzogi, ministert un augstakee fungi.

Pehz firnigas apfweizinafchanahs un noturreta munstura, runnaja daschus mihlus wahrus ar firstu Gortschakowu, Schwalowu un Todlebenu un gahja tad zaur ihpafchi bubwetahm durwihm un pulkês tihtham treppehm pee ratteem, fur ne-apredsamis kauschu pulks fweizinafahs fanehma. Sehдахs wallajds rattôs, generalis Trepows brauja papreekschu un nu dewahs pa puschkotahm eelahm us seemas pilli. Us wiffa zekka pa labbai rohkai stahweja laudis, pa freisai saldati, wiffu pulku kohri spehleja un eelas skanneja ais musika un dauds tuhstohsch fahzejeem, no lohgeem wizginajahs farrogi un lakkati, no festungas schahwa ar leelgabbaleem; pee seemas pils attal fanehma gwardu gohda waktis ar sawu musiki kamehr tad Keisari ar pawaddoneem pilli eegahja. Arri mehê lihds ar saweem lassitajeem sawzam: Sweiks abbu warenako Keisaru firnigai draudshbai! Ta apgalwo meerubalsihm. S.

Daschadas sinas.

No eekschsemmehm.

Widsemmes zeen. gubernatora F. von Wrangell jau 11. April no Pehterburgas pahrbrauzis mahjâs.

Rihgâ nabagu apkohpshchanai par labbu schimmis deenas weena dahwana no 5 tuhst. rubl. pasneegta. Dahwanatajs negribbedams kâ winna wahrdu peeminn, wiffâ fluffumâ scho mihlestibas dahwanu pasneedsis. 1000 rubl. no tam irr atlikti preeksch Pleskodahlas, 1000 rubl. preeksch Luttera-bahrimuskohlas un tas zits preeksch ewang. draudses nabageem. (Fig. R. Bl.)

Kahrli Kraukling, weens no Kursemmes dehleem, irr 81 gaddu wezs Dresdenes pilsehtâ Sakschu semmê mirris. Ilgus gaddus winsch bij par professoru un direktoru pee Dresdenes museja, un irr dauds rakstuhdruckâ laidis, kas winna wahrdu gohda flawâ zehlfahf. Dsimmis winsch effoht 1792. gaddâ Bauskâ: gaddus atpakkat Bauskâ wehl peeminneja Krauklina nammu. Warbuht kahds mihlsch draugs no Bauskas mums warretu klastahs sinas par scho wihru apgahdaht, fur zehlees un waj tam fur wehl kahdi raddi, par to firnigi pateiktos. Geksch Album Academicum (Zehrpattas studentu registert) atrohdam, kâ winsch 1814. g. par dakteri studerejis, turpat atrohdam arri peesihmetu, kâ winsch jau 1864. g. mirris, bet Krauklinsch nau wis zaur nahwes isdaudsinafchanu lizzees baiditees, bet dshwoja wehl wesselus 9 gaddus, kamehr schogadd Aprilî pateest mirra.

No **Dinaburgas** sinno 9. April atkal par labbu teesu struhgu, kas nahf uf Rihgu ar kennepejeem, linfehklam, aufahm un meefcheem.

No **Veifcheem**. Poſwoſkas meeſtâ Poneweſchas apriaki, 6 juhdeſ no Bauſkas, notikka pagahjuſcho zetturdeen, to 29. Merz breeſmiga un pahrgalwiga apgrehzi. Bahri jeb arri wairahf deenas preekſch tam atbrauz weens fattolu mahzitajſ ſawus Poſwoſkas amata beedrus apmekleht. Tam tur nakti gulloht tohp winna ſwahrfi puzzeti, — no rihta ſweſchais gehrbamees neko par ſawahm feſchahm nenomanna un tâ arri drihs zekâ dohdahs. Bet ne ilgi pehz tam teef wezzakajam Poſwoſkas mahzitajam grahmata paſneegta, kurrâ taſ aiſbrauzejſ luhds, ka winna ſwahrfôs winnam irr 10 rubli lihdsi bijuſchi un tee winnam taggad truhtſt, un ka tohs neweens zits nebuhs nehmiſ, ka taſ puzzetajſ. Wezzakais mahzitajſ nemu ſehnu, kurſch pee winna par ſullaini deen un minnetuſ ſwahrfuſ puzzeja, ſtingri pee rohkaſ, gan ar wahrdeem, gan ar fitteeneem, bet — uf ſudduſchu naudu ne kahda zerriba! — Sehns mahzitaju un zittu azzis par ſagli darrihts, newarr to ſawâ ſirdi pazeest un apnenmahs atreebtees pee ſawa ſaimneeka, kaſ tam til ſtipri uſmahzees, no-eet meeſtâ, praſſa ſchihdu bohdeſ pehz arſenika (nahweſ ſahleſ), pirmâ un ohtrâ to nedabuhn, bet ar treſchu winnam laimejahs; gan teef jautahſ: uf ko? bet kad ſehns atbild, ka preekſch pruhſcheem, tad jau preekſch ſchihdina nekahds eemeſſis tam to nedoht. Sehns arſeniku mahjâs pahrneſſis padarra par pulweri un mannabeſas putras blohdu eekſchâ neſdams aplaiſa to ar ſchihm nahweſ ſahlehm, wiſwairahf ſawa eenaidneeka blohdas mallu. Wezzakajam mahzitajam ar ſawu palihgu ehdoht, gan arri ſchee ſweſchadi graudini uſloſchahs un palihgs tohs daſchus no muttes iſnehmiſ apbrihno un uf to ſawu beedru uſmannigu darra, tomehr to par zukkuru noturr. Pehz beigtaſ ehſchanaſ abbi no-eet uf baſnizu un tur daſchus pee grehtu ſuhdſeſchanaſ peenemm, bet arri manna, ka labbi ap ſirdi wiſ nau. Mahjâs pahrnahluſchi rauga ſcho to eedſert, lai labbahf taptu, bet wezzakais mahzitajſ jau wallarâ mirſt; — jaunakais zaur daktera palihdsibu un wemſchannu tohp iſglahbts un paleef weſſeſ. Grehta darbs bij arri drihs gaiſmâ, darritajſ to par ſawu darbu aſſinna, bet arri taſ tappa ſinnams, ka tee 10 rubli nebij wiſ tam mahzitajam lihdsi bijuſchi, bet wiſſch tohs bij til dohmâs lihdsi panehmiſ, jo tee paſchi winna flappi atraddahs. Sehns irr teefahm nodohſt. G. K.

Par **Widſemmes** akziſes pahrwaldneeku irr eezelts v. Dehn.

Jaun-Swirlaufas ſkohlâs nammâ 30. Merz Salgalles zeen. mahzitajam flahſt effoht, irr noturrehts behrnu atlaiſchanaſ ekſamens, kurrâ Salgalles pag. wezzakais Freimann Balt. wehſtn. plaſchaki aprakſta un ar preeku to leezibu iſdohd par teem jaukeem ſkohlâs augleem, ko winnu jauna J. Swirlaufas ſkohlâ jau ſchini iſfâ laikâ ſpehjuſi uſtrahdiht zaur ſkohlmeiſtera Belmann k. un winna teizama palihga B. Steppermann k. ſirdigu amata kohpſchannu. Tahs leetas, kurrâs behrnus pahrklauiſjuſchi irr: kaktiſmê, bihb. ſtahtôs, geografijâ, paſ. ſtahtôs, baſn.

ſt., Kurſem. ſt., dabbaſ mahzibâ, rehſinaſchanâ, Kreewu wallodâ, Latw. wallodâs liſſumôs, galwaſ aprakſtôs (?), un dſeedaſchanâ (Bahzu walloda nau peeminnetâ). Pag. wezzakais prezadamees par wiſſu to ſkohlâs ſchfirmibu, turra par wajjadſigu wehl peelikt tohs wahrduſ „ſinnams no tahda wihra, kaſ Irlawas ſeminariju ween apmeklejis to newarr pagehrehſt.“ Neſaprohtam, kaſ zeen. rakſtitaju irr uf to ſkubbinajis, tâ iſfeem wahrdeem wiſſu Irlawas ſeminaru un ar tahdu wiſpahrigi aiſtikdamu ſpreedumu paſemminaht wiſſuſ tohs uſtizzigus un arri kreetnuſ ſtrahdneekuſ, ko Irlawa ſkohlâs tihrumâ ſubtijuſi. Beiſdoht pee behrnu atlaiſchanaſ tohp weena leeta minneta, ko labpraht wiſſâs ſkohlâs pee behrnu atlaiſchanaſ redſetum eewefu, t. i. ka behrneem iſdalla zenures ſihmeſ, kur ſkohlmeiſters pirmſ ſihmi atdohd to wiſſu preekſchâ iſlaſſa, kâ behrns weddees, kâ mahzijees, waj bijis ſlawejams waj ſmahdejamſ, zil truhtis no ſkohlâs. Bet ſinnams tahdâs atlaiſchanaſ deenâs tad arri newajjadſetu truht wezzakeem un pag. waldineekeem, tad buhtu ſawads ſwars ſchahdahm deenahm.

Behterburga. Zeelâs dſelſzetta beedribâs direkzija iſfluddina, ka winna no 10. Aprita ſahloht iſdohs par lehtaku maſſu braukſchanaſ biſketes preekſch teem, kaſ grihb uf Wiſnes iſſtahdi braukt turp un atpakkâ. Tahda biſkete buhs iſdohta uf 30 deenu laika un maſſahs pirmahs klaſſes waggonâ turp un atpakkâ 70 rubl., ohtrâ klaſſe 57 rubl., treſchâ 32 rubl. Braukſchanaſ laiks no Behterburgas lihdsi Wiſnei buhs 48 ſtundas.

Helſinforsâ arri jau 6. April pirmâis kuggis atkal atbrauza; bij damſkuggis no Libekkaſ ar daſchadahm prezzehm.

Japanas kungi no Behterburgas nobraukufchi uf Ropenhagenu, ka warr arri Dahnu kehninu apzeemoht un arri uf turreni ſawas walſts draudſibas ſaites paſteept.

Behterburga. Walſſtrahte effoht jau tahs 3 pirmahs nodakkaſ no ta jauna karraliſſuma iſgahjuſi zauri un wiſſu to peenehmuſi, ko komiſſione bij preekſchâ liſſuſi par jauno deeneſta nogrunteſchannu un lohſeſchannu.

— Bahzu keiſars uf Behterburgu braukdamſ irr arri 3 no ſaweem jahjameem ſirgeem lihdsi nehmees; gan jau arri tē buhtu ſtaltu ſtaltohs atraddis, bet til jau wezs kungs buhdams mihl labbahf kahpt ſawâ paraſtâ ſirgâ.

— Balkawneekſ Beſakſ irr nobrauzis uf Kaſpijas juhru, ka warretu Perſijas kehninu tuhdaſ pee Kreewu rohbeſchahm apſweizinaht un pawaddiht.

Par Rihwas karra leetu rakſta tâ: Wiſſkomandeeris generalis Kaufmanns dallijis ſawus pulkus 2 dakkaſ. Ta weena, Dſchifaſas nodakka taps no gener. Golowatſchowa weſta, ta ohtra Kaſalinfkaſ nodakka no paſkawneeka Golowa, ar ſcho ohtru nodakku ees arri leelſirſts Nikolais. Tahm armijas dakkaſahm, kaſ no Uralſka iſgahja, eimoht arri deefgan gruhti un lehni uf preekſchu; rohdotees daudſ azzu ſlimmu, ſneegs gan jau ſen pagallam, bet zekki effoht tahdi, ka weſumi pagrimſtoht. Rihweeſchi taiſotees uf pretti turreſchanoſ.

Arri no **Dinaburgas** ſtaziones warr dabuht biſketes, uf kurrâhm warr braukt par lehtu maſſu uf Wiſni. Turp

un atpakkat makfa no Dinaburgas ohtrâ klaffe 41 rubl. un treschâ tif 23 rubl. 34 kap.

Aufftais pawaffaris fneeds lihds pat Kreewijas deenwiddus puffedm.

Vensas gubernâ paschi semneeki ar wiffu firdi us to fahf fadohteess lohpâ, ka warretu dserfchanas grehtam pretti stahweht un pohstu nowehrft. Taggad attal tur 36 pagasti nospreeduschi schenkus nihzinahst un tai weeta cetaifihst tehjasbohdes, fur wiffi labbafee pagasta lohzefti fawas draudfigas fanahfchanas war wiffâ gohdâ isdarriht. Tee kas schenkôs un trohgôs sawus preekus meflejeht, netohpohst ne mas pilnâ gohdâ wairs turreti. Wehletum tahdu buhschanu wehl arri zittai semmitet.

No ahrsemehm.

Wahzsemmes wezkattoki gribb nu tif to panahst, ka teem buhtu faws ihpafsch bisflaps, kas warretu preesterus draudsehm eefwehtihst, tad teem weenalga fo pahwests un wiffi bisflapi pretti darra. Effoht taggad nospreeduschi, ka 4. Juni buhs ta bisflapa wehleschana Aelna. Tif jau gan zels kahdu professoru par bisflapu. Bet bisflaps tif warr tas buht, kas zaur rohfu uslitschanu tohp eefwehtihst no tahda, kas pats jau bij bisflapa amatâ. Pahwests un wiina erzbisflapi nu gan us tam sawu rohfu nedohs. Bet Hollantê Utrektas erzbisflaps, kas nestahw pahwestam tif tuwu, irr gattaws preefsch Wahzsemmes weenu bisflapu eefwehtihst, tas tad warrehs pats tahlaki eefwehtihst zittus basnijlungus. — Schweize wehl tapatti jukka; kattoki nepadohdahs waldischanai un schi attal speesch pretti zil warredama: bisflapam Lakatam bij no sawas pils ja-eet laukâ, draudses irr bes ganna, basnijas flehgtas.

Bairu kehniensch wiffâ beidsamajâ laikâ nerahda nezil mihligu garru us Bruhschu walddibu, jo reds, ka ta tohs masafohs walddneekus weenu pehz ohtra nemu sawâ tehwa sinâ. Tapehz brihnahs par weenu lohti mihligu grahmatu, ar fo Bairu kehniensch apfweizinajis Bismarku us wiina dsimschanas deenu. Jo kas tad irr Bruhschu zella rahditajs zits, ka Bismarks.

Berlinê fabrika lungs Borsig, 19. April warrejâs fwehtku deenu par to noswinneht, ka wiina fabrikis jau pilnus 3000 damfmaschinu dabujis taifihst. Borsigs irr weens no teem gohda kungeem, kas us to ruhpigako arri gahda, ka wiffem wiina strahddneekem labbi klahthos un tee wiffadi labbi istikluschi buhtu. Tapehz tad arri wiina strahddneekus ne-atradda wis to pulkâ, kas dumperamees un no darba atraudamees dohmaja leelakas lohnes isspeest un kaut gan arri to nepanahza, fo gribbeja, tad tomehr fabriku dsihwi un zaur to arri sewi paschus stipri apfahdeja. Borsigs minnetâ deenâ sawus strahddneekus apfweizinaja un ar winneem to deenu pawaddija. Tai nespehneeku kassei, kas preefsch strahddneekem tur jau irr, winsch peelikka wehl 10 tuhft. dahlderî, tapat apdahwinaja wiffus strahddneekus ar naudas dahwanahm.

Frankfurtâ (Main) bij saldati jafanz palihgâ, jo wirkne palaidneeku bij fadewufees us weenu rohfu un darrija leelus warras darbus. Gemeslu bij no tam neh-

muschi, ka allus fadahrdsinahst un nu gahja daschi simti eetrazzinatu schenku brahlischi un gahja aplahrt wiffus allus bruhschus un fadausija smalki, fo ween preefschâ atradda. Arri saldateem fahla pretti turretees, kamehr schee tad arri laida slintis wakkâ, kahdi 16 effoht us weetas noschauti, 37 eewainoti un kahdi 150 zeetumâ seh-dinati; leeta nu taps bahrgi ismekleta. Skahde bruhschôs un bohdes effoht padarrita us kahdi 50 tuhft. ohrschu.

Spanijâ karlisti kaujajs wehl tapat pret walddibneekem un newarr wehl nemas sinnaht, kas tur isnahst.

Parisê wezzais presidents taggad druszin atpuhschahs, kamehr tautas fapulze nau lohpâ. Schinnis deenâs taps wehleti daschi runnas lungi preefsch tufschahm weetahm tautas fapulzê. Tur nu Parisê irr leelas strihdes, weeni gribb faukt ministeri Remusat, ohtri attal irr tam dikti pretti.

— Parisê irr fakerts sawads saglis, kas drihs weenâ drihs ohtrâ bohde bij pa zeppurei sadfis; saglis bij funs, bet nu dsennohst pehdas, ka sagla lungs gan effoht sawu funni ta eefklohlojis un us pelnu issuhstijis.

No Englantes. Preefsch kahda laika pastahstiahm lassitajeem par weenu lungu, Trehr wahrdâ, fo Englantes waldischana suhtija us Afrikas Zanzibaras juhrmalli, lai tur rauga turrenes paganu walddneekus ar labbu un ar draudschanu us to peedabuht, ka tee mittejahs ar to wehrigu andeli. Taggad nu dsird, ka Trehrs ar sawu nodohmu atrohd tur lohti leelu prettestibu, Zanzibaras sultans un tapat attal Maskatas Imams negribboht ne dsirdeht no tam, ka wehrigu andele buhs beigtees, jo schi leeta teem atnes leelu pelnu; effoht deefgan bestaunigas atbildas Trehram demuschî, tas nu to jau taggad wiffu us Englanti atpakkat sinnojis un Englante reisi to leetu rohka nehmuß newarrehs wis palikt puszeckâ. Ta tad warbuht nemihliga usnemschana leetu ahtraki weddihs zekâ, ne kâ kad mihligas fohlischanas buhtu dohtas, fo tomehr nebuhtu turrejuschi.

Ar **pahwesta** wesselibu gan attal eet labbaki, tomehr kardinale taifahs gattawi us to brihdi, fur pahwests nahwê aismigtu un jauns buhtu zekams, stahwoht jau wiffas tahs grahmatas un sehgeles gattawas faliktas; bet pahwests pats nemas nemihloht, kad wiinam klahst effoht wiina mirschanas stundu ar weenu aismemmoht.

Aihnas keisars Gung Ki, par kurra kashahm nefen rakkstija, nu effoht pilnigi sawu waldischanu usuehmis. Pehz turrenes liffumeem gudree dauds mehneschus gudroja un swaignes lassija, kamehr beidscht usgahjuschi, ka 23. Februaris effoht ta isdewiga deena, kurrâ jaunais keisars lai waldischanâ eestahj. Ar to deenu tad winsch usnehma to walddibu par sawu walsti, kas pehz eedfihwotaju flaita irr ta leelaka wirs semmes, jo Aihnâ dsihwo kahdi 400 milioni zilwefu. S.

Wispahrigu latweeschu dsedaschanas fwehtku

dsesnu programis irr nu galligi nospreests un prohti schahds:

A. Garriga konzerte:

- 1) Deem's Kungs irr muhsu stipra pils, — weenbassigi, no wisseem kohreem ar musiki.
- a) No wihreefchu kohreem ween dseedamas:
- 2) Tahs debbe's flawe ta Muhschiga spehku, ar musiki, no Beethoven.
- 3) Deem's Kungs, — no Klein.
- 4) Zellees, tohpi apgaismota, — ar musiki, no Palmer.
- 5) Teiz manna dwehfele to Kungu, — no Gähler.

b) No jautteem kohreem dseedamas:

- 6) Muhsu Tehws — no Mint.
- 7) Deem's irr ta mihsliba, — no Engel.
- 8) Kungs, dohd mums firnig eefahroht, — no F. Dammas.

B. Laiziga konzerte.

a) No wihreefchu kohreem dseedamas:

- 1) Kreemu tantas luhg'shana, Dseesm. roht. I. d. Nr. 3.
- 2) (Baldandacht) Latw. teksts wehl nau gattaws no Abt.
- 3) Balta pulke, — wehl nedrukkata } no J. Zimse.
- 4) Rihga dimd, " " }
- 5) Nu ar Deemu Widsemmitte, — wehl neдр. no J. Zimse.
- 6) Rihgo laima us uhdena, Dseesm. roht. II. d. Nr. 86.
- 7) Pui'schi jahja peegullä, — teksts: Saul's meitas trohnus pinna. Dseesm. r. II. d. Nr. 38.
- 8) Sitt, Zahniti, warra bungas, — wissas 4 dallas. Dseesm. r. II. d. Nr. 62.
- 9) Rarra wihri behdajasi. Ds. r. II. d. Nr. 86.
- 10) Tehwijas dseesma, wehl neдр. no R. Baumann.
- 11) Daugawas sweineezes dseesma, wehl neдр. "

b) No jautteem kohreem dseedamas:

- 1) Kas tee tahdi, kas dseedaja, — no D. Zimse.
- 2) Maja biju, neredseju, — no D. Zimse.
- 3) Kur mahjo manna meitina, — no D. Zimse.
- 4) Nalts flawa, — no Beethoven.
- 5) Es dseedaju, man jadseed, — no J. Abt.

(Mahj. w.)

Par daudsinato Rihwas walsti

warram lassitajeem te fchihs sinas pafneegt: Rihwa eetaisjahs par ihpafchu walsti jau preeksch 500 gaddeem, fur tur apmettahas Usbehki, weena turku raddu tauta. Pehz tam nu Rihwas waldineeki waldija par leeleem semmesgabbaleem Widdus Afija, arri par pafchu Persiju, winnu semme bij labbi uskohpta, kauschu pilna un andele stipri sakloja. Bet negahja ta ilgi. Sahla eet us leijsu, eekschkiigi nemeeri walsti pohstija, ta ka winna preeksch kahdeem simts gaddeem tappa no Persijas uswarreta. Wehl reis lassija agralus spehkus, atswabbinajahs no Persijas, bet no 1856. g., fur taggadeja kana tehws par waldineeku nahza, sahla atkal wissa walstebuhfchana grimt. Kohbeschas fchai walsti apshmeht nau weegli; no seemelpuffes winna sneeds lihds Aral eseram, bet no tahm zittahm 3 puffehm irr tulfneschi un steppes, fur gannu pulki fchurp turp ar faweem lohpu barreem staiga un til ilgi til eekstatahas par Rihwas pawalsineekeem, kamehr tas pafcheem irr pa prahtam. Widdu stary fcheem tulfnescheem irr Rihwas

oaja jeb augliga eeleija; winna sneeds no Pitnaaf pilfehsta lihds Kungradai, tur us Amu Darjas uppes kreisa krafta dshwo wissi tee stahwigeew pawalsineeki. Ta uppe pee Pitnaakas irr gandrihs 1 wersti platta; eeksch fchihs Amu uppes irr dauds fallu, daschas no 15 werstes garruma. Pee Bent zeetokfua uppe isdallahs dauds rohkas, ta ka tur mullaja semmes gabbali rohdahs, apaugufchi ar lohti beesu needraju, fur til turrenes Kirgisi sinn zestu atrast un zauri isfluht. 9 ahderes ta uppe eeteff Aral esara. Tapehz ka Amu uppe ne-eeteff nekahdas zittas uppes, tad jau no sen laikeem irr wissas tahs kraftmallas laukos pahwehrstas un zaur kanaleem irr par pluddinaschanu gahdahts; irr 10 leeli kanafi no 3—20 juhdsu garri no 3—25 affis platti, no kurreem tad atkal masakas ahderes ifeet. Wissa fchihs semmes bagatiba un augliba zekahs til ween no fchihs uppes mitruma, bet lai atkal tee uhdeni nenahktu par dauds pahf semmi, tapehz gar kreiso kraftu irr augsti dambi zelti, zaur kurreem til pa maseem zaurumeem uhdeni tohp kanafos eelastu. Us augstati gullofcheem laukeem tohp tas uhdenis ar wissadu ffunstigu eerikti, dshfchanu un greefchanu usdabuhts un jafakka, ka tur irr dauds prahta un spehka palihga nemts, kamehr wiss tas ta eetaisfhts. Wassara Rihwa mehds lohti karsta buht, ka jau steppes, turprettim seema atkal auksta, sneeds pee 19 grahdeem fals. Amu uppe irr til 1 mehnesi aifallusi, Februari leddus zekahs un beidsahs. Wassara irr ne-iszeefchami tee putteku mahkuli, kas no smilkschu tulfnescheem zekahs. Tee lauku augli atlezz lohti bagatigi. Kweefchi labbos gaddos isdohd 60 graudu, rihfi 40—70 graudu; ausu weeta winneem irr dshugaras aug, kas atnes ir 300 graudu, dshugaras fatmi irr pirma lohpu barriba. Bes tam wehl fehj meeschus, lebzas, siraus, kohpj bohmvillu, kanepes, linnus, tabaku, funschutu (ekas augu). Te isdohdahs lohti garschigi ahboli, bumbeeri, aprifoses, wihnohgas, melones; sihdu tahpi tohp arri turreti; kohku irr lohti mas. Sirgi un lohpi irr mass no auguma, arri kamehki un ehseki tohp preeksch jahfchanas nemti. Stary teem us weetas dshwodameem Rihweefcheem irr ja-iffchirri tris fchirras: 1) Usbehki, tee irr tee augstakee, kas tohs zittus pahwalda, winnu buhs pawissam kahdi 100 tuhft.; tee kohpj laukus, wedd andeli un eet karras. 2) Tatschiki irr wiswairahl tirgotaji, winnu arri buhs pee 100,000. 3) Persi wairahl ta wehrgu fahrta, tee ihstee strahdneeki, kahdi 40,000. Bes fcheem tad nu irr labba teefa staigutu tautu, kas ar faweem lohpeem fchurp turp apfahrt staiga: Karapalki, kahdi 50 tuhft.; Kirgisi, kahdi 40,000; turkmeni lihds 15 tuhft.; fchee pehdigeew irr leeli laupitaji; bes fcheem wehl atrohdahts Arabeefchi, Zubdi, Zamschidi u. z. Pawissam warr rehkinahkt ka Rihwa buhs lihds 350 tuhft. eedshwotaju, tas buhtu diwi treschas dallas no kursemmes eedshwotaju flaita. Pilfehki irr gan mass, nammini no mahleem taifiti ar wallehm apmestti; eelas irr gauscham nekaidras. Pafcha Rihwas pilfehsta buhs lihds 20 tuhft. eedshwotaju; ap fcho galwas pilfehthu wedd mahlu walle no 6 werstes garruma un 10 pehdas augstuma, fur kahdi 20 leele gabbali ustuppinnatt. Irr wehl kahdi 6, 7 pil-

fehlt jeb pilfehltia, fur arri wairahf zilweku weenâ kohpâ. Katrà no teem pilfehltiem dshwo kana fullainis un walda par wiffu to apgabbalu, là tam tihl. No lauſeem, lohpeem, andeles u. z. irr jadohd nodohſchanas. Tizziba laudihm irr pa dallai turku tizziba. Taggadejs wal dneeks, Muhamed-Mahims irr 25 gaddus wezs, pehz garra maf ſpehzihgs, wiffas waltsdarriſchanas ſtahw miniſteru rohſas, ihpaſchi pee manniga Mad-Murada, Kreewu naidneeka. Rihwas kana karrapheks irr 500 kahjeneeki, 1000 jahjeji, kas mundeerds un ar jaunmohdes flintehm apbrunnoti. Karra laika nu nahf nodakas no tahm ſtaigufu tantinahm klahf. Tee peezi leelakee zekki, kas wedd uf Rihwu buhtu ſchee: 1) no Alekſandrowſk zetokſna uf Mangiſchlaſ puſfallas lihds Rihwei 300 werſtes; 2) no Krafnowodſka 750 werſtes; 3) no Tſchikifchlara 900 w.; 4) no Kafalinfkas un Perowſkas 725 w.; 5) no Orenburgas gar Nralsferu 1400 werſtes. Wiſſi ſchee zekki irr tapehz tik grubti ſtaigajami, ka tik rettâs weetâs irr uhdens uſeimams; tapehz tad arri Rihweefchi dohmajahs lihds ſchim tik drohſchi ſawu tuffneſchu widdû, bet redſchs gan, ka ſinn arr tur pee-eet. (R. Inw.)

3f dabbas gudribahm.

II.

Par laiku waſſarâ un ſeemâ.

Kâ laſſitajeem fazzijahm gaiſam irr ſawi ſinnami liſſumi. Tee irr rehkinami pehz tam, là ſemmes lohde ſtahw prett fauli, un tohs warr it ſmalſi iſrehkinaht. Kahds aſtronomijas profeſſeeris irr teizis: „Swaigſnes irr no mums gan tohti tahtu un tomehr rettu leetu wirs ſemmes warram tik ſklaidri aprehkinaht, là ſwaigſchuu zelſus un tahtlumuſ. Dauds ſmalſkati ſpehjam iſmehriht, zil tahtu faule no mums, ne là zil tahtu Behterburga no Berlimes. Kad kauſmannis ar ſawu ohlekti mehri, tad winſch dauds wairahf warr wiltees, ne là mehſ faules tahtlumu mehrds iſrehkinadami.

Kahdi tad nu buhs ſchee ſinnami liſſumi? Semmes lohde greeſchahs 24 ſtundu laika ap ſawu aſſi un gadda laika (jeb ſklaidri ſalkoht 365 deenâs, 5 ſtundâs, 48 minutês, 46 ſekundâs) aptekf ap fauli. Ea ſemmes lohdes aſſe ſtahw tâ, ka greeſchotees ap fauli, 6 mehneſchus tohp tas weens aſſes gals apſpidehts un 6 mehneſchus tas ohtrs. No tam tas nahf, ka pee paſcha ſeemeta pola zaurus 6 mehneſchus irr deena ween (beſ nahts) un tad atkal nahf nahts no zaurcem 6 mehneſcheem; tâpat atkal pee deenwiddus pola irr $\frac{1}{2}$ gaddu deena un $\frac{1}{2}$ gaddu garra nahts. Up widdu ſtarp ſcheem poleem, ap ſemmes lohdes johſtu (ekwatoru) irr gaddu no gadda 12 ſtundas garras deenas un 12 ſtundas garras nahtis; bet wiffâs tais zittâs puffes un ſemmes, kas gull ſtarp ſemmes johſtu un aſſgalleem (poleem) irr zauru gaddu leela ſtarpiba ſtarp deenahm un nahtihm. Mehſ Giropeefchi dſihwojam uf ſemmes lohdes ſeemeta puffes; kad nahf tas laiks, fur pee ſeemepola irr $\frac{1}{2}$ gadda deena, tad ari mums, kas mehſ uf to puffi dſihwojam, irr garrakas deenas un ihſakas nahtis; turprettim wiſſeem teem, kas dſihwo uf deen-

widdus aſſgalla puffi, ap to paſchu laiku irr ihſas deenas un garras nahtis. Kad tur irr garras deenas, tad mums atkal tahts ihſahs. Ar ſcho deenas garrumu un ihſumu ſtahw kohpâ waſſara un ſeema, jo ar faules gaiſmu rohdaſs ſiltums. Garrâs deenas irr pee mums ſilts, jo faule ſaſilda wiſſu ſemmi; ihſas deenas irr auhts, jo truhſt ta ſilditaja. Kad uf ſeemeta puffi irr ſeema, tad uf deenwiddus pola puffi irr waſſara un atkal ohtradi. Kad mehſ ſeemas ſwehtkus dſikâ ſneegâ pawaddam un preezigi eſſam pee ſiltas krahſnes, tad zil daſch labſ draugs, kas irr iſwanderejis uf Auſtraliſas ſemmes daſſu, ſawus ſeemasſwehtkus pawadda jaukâ dahſa jaukumâ, fur pawehni melle pret ne-iſturramo deenas karſtumu. Turprettim kad pee mums irr tohti ſilts, là Auguſta mehneſi, tad Auſtraliſâ atkal Auguſtâ jau irr ſneegs ſafnidſis. Bet pee waſſaras ſiltuma nau wiſ ween deenas garrums wainihgs, bet tas rohdaſs no tam, là waſſarâ ap puſdeenu faule ſtahw augſtati pee debbes un winnas ſtahwalee ſtarri ſtipraſti ſilda. Turpmahf tad nu redſehm, ka faule paſihds to daſchadu gaiſu raddiht.

Seemas ſwehtku waſſarâ.

Stahſihts no J. Schabta.

Leelzetta mallâ diwi mahjas, leelee un maſee Kohzini. Leelohs Kohzinus dehweja laudis arri par ſihſtajeem Kohzineem. Tur ſeemas ſwehtku feſtdeena ſehdeja mahjas ſainneeks ſawâ kambari pee galda pagahjuſcha gadda eenahſchanas un iſdohſchanas rehkinadams. Gan ſeemas ſwehtku feſtdeena nekahds gadda gals ne ſchim ne tam, tomehr ſihſtajak Kohzinam ſchinni deenâ leela galwas grohſſichana. Preeſch kahdeem gaddeem nomirra ahtrâ nahwé wiuna tehwa brahſis ar ſawu ſeeru nekahdus behrnus ne-atſtahdams, un Kohzinſch dabuja paſchâ ſeemas ſwehtku feſtdeena ſchihſ ſawu tehwa brahla mahjas. Tadeht wiunam katrà ſeemas ſwehtku feſtdeena eenahſchanas un iſdohſchanas rehkinamas un eekrahta nauda pahſſaitama. Pee ſchi darba wiunam arridsan negribboſcham katru reiſi ſawas behrnu deenas prahtâ nahf. „Kâ tee gaddi pahrgahjuſchi weenâ krahſchanâ un ſkubpoſchanâ,“ tâ winſch daſchu reiſi pahrdohma. Tehwa brahſis bij wiunu uſaudſinajis, un lai gan maſotnê dauds dauds grubtuma redſejis, tomehr irr ſawâ brihdi lihgfmojees. Bet kahdi toreis tee preeki? tâ winſch patſ ſewis jautadamees arween tahts dohmas aiſbaid. Waj toreis, preeſch tehwa brahla nahwes, bij wiunam tahdas mahjas, tahdas mantas, tik dauds naudas? Skaidri neeki tahdi jaunibas preeki,“ dohmaja winſch ir ſchinni ſeemas ſwehtku waſſarâ pee ſewis, un apluhſtoja ſawus naudas papihrus, ſawus ſudraba rubkus un aptauſtija tohs dukkatûs, kas wiuna gultas ſpilwenâ bij eekſchubti. „Skaidri neeki!“ runnaja winſch wehl appaſſch ſewis, — tad gan warr zilweks preezatees, kad tē weenâ un tē atkal ohtrâ fullê kas atrohdaſs, un wehl reiſ aptauſtija winſch ſawu naudas krahjumu, it ka gribbedams fazzihf: „Tu mans weenigais preeks, tu mans Deems! —“

Tà Kohzinam darbojotees atwerer kalpone durwis un falka: Nabadsinisch atnahis, ko dohseet winnam seemas fwehtkeem? Atkal nabags! atfauzahs fainneeks it dufmigi. Ja, nabadsinisch, runnaja luhdsjeja, wezs wezs wihrinisch ar falihkufschu mugguru un firmu galwu. Waj wezs, waj jauns, atbildeja fainneeks, weena alga, — deedele apfahrt un tu zilweks strahda, taupi un dohd un dohd, waj jau kreks no mugguras buhs janodohd! Teiz tam nabagam, lai eet us ohtrahm mahjahm. — Tà beidsa fainneeks, bet kalpone palikka wehl durwis un fazzija: Nihitã seemas fwehtki, waijadsetu gan atminnetees wezzischã. Wissas mahjãs jau nahk nabagi, wissur un katru reisi pasneeds winueem maises aprizinu un fwehtku deenai gahrda ku mosu, kã tad winsch no juhsu mahjahm aisees beschã, — Nu, nu, tu pahrdauds schehliga, pahrdauds runnatneeze, uffauza tai mahjãs fainneeks, teiz tik, lai wezzais wekkahs prohjam. — Ko bij meitai wehl runnaht? Durwis aistaisidama noslauzija winna affaras, bet nabadsinu bes dahwanas prohjam raidiht, to retta Latweeschã firds eespehja un eespehj. Jau pafchõs pirmõs stahstõs par Latweeschu tautu un winnas tiklumeem raksta: Nabaga firmgalwi drihstseja mahju no mahjãs eet un tikka wissur laipnigi usnemti. Un atkal zittã kahdã weetã: Winnu starpã nebija nekahdu truhkuma zeeteju, kam bagatee nebuhtu palihdsjejuschi; nekahdu nabagu: jo kam ne ka nebija, tas bija wissur mihtsch weefis. Un tã ir Kohzina kalpone turreja par kaunu, par grehtu nabadsinam walti likt gaidiht jeb winnam tufschã laut aiseet. Pee kalpa feewas peegahjusi falka: Sainneeks nedewa atkal nabadsinam ne ka. Sainneekam swehra firds, winsch fewim un wissai mahjai par kaunu, atteiza kalpa feewa, un isnehma no skappischã diwi pihragus un pasneedsa wezzischam. Schis bija noschdees us krahnõs muhrischã un noskaltijis tehwa reisi, gohda prahã gaidija dahwaninaas. Buhtu winsch sinajis, ka namma tehwa schehl maises kumosa, winsch buhtu leelu leelu lihku mu ap winna mahjahm mettis, bet winsch nebija deedelneeks, kas no weena turgus us ohtra, no weenas pilfehã eelas ohtrã wasajahs un laudihm wirfã mahzahs fewi par nelaimigu jeb nabagu zetta wihru reikdamees. Spehka gaddõs bij strahdajis, nu wezzumã wairõs nespehja darba darriht, un kad winandõs fuhros laifõs krahdams ne ka newarrejis fakraht, tad taggad gahja kamehr wehl spehja pee faweem tautas brahsteem un drohschi, bet gohdabihjigi palihdsibas luhdsahs. Un tã irr scho reisi dahwanu fanemdams un: „Paldeews par maifiti, lai Deews jums to atdohd“ teikdams nehma winsch sawus speekus un aisgabja. —

Tamehr skaitija Kohzinisch sawã lambari scha gadda atlikumu. Waigs spihdeja winnam no preeka, jo reds! schinni gaddã septipazmit rublu wairahk ne ka pehrn un aispehrn atlizzinajis un faskuhpojis. Lehni winsch naudu lahde behra un newarreja beigt noslufotees, ka naudas laudsite ar katru nokrittuschõ naudas gabalu leelaka tappa. Tã peepeschõ pee durwihm kas grabbina. Kohzinisch aissitt lahdei mahku un apgreedamees eeranga pagasta wezzako, preekschneeku un weenu no basnizas wih-

reem lambara durwis. Kahde johde tad tohs dsenna, dohmaja Kohzinisch, bet tik pat gahja eenahzejeem pretti un gihmi grohsidams luhdsahs laipnigi, lai apsehshotees. No zetta, no laika runnaju schi, fahka wezzakais Kohzinam stahstihã, ka winni schodeen braukajoht apfahrt un falassohã dahwanas preeksch skohlas un nabagu mahjãs. Waj atkal jaunas nodohschanas? prassija Kohzinisch it bailigi. Gan ne kahdu nodohschanu neprassu, runnaja wezzakais bet falku: dahwanas luhdsamees preeksch tahm diwahm minnetahm leetahm. Un kapehz tad tas wajadshigs? eesfauzahs Kohzinisch. Nedseet, atbildeja wezzakais, lai warretu muhsu pagasts un wissa muhsu tauta ar katru deenu wairahk pee gaismas kluht. Mehõs, pagasta waldischã, ne-effam gribbejuschi, newarrejuschi nodohschanas leelakas darriht, lai dascham, kam masahk pee rohãas, nenahktohs gruhti tahs nomakfahã, bet effam apnehmuschees dahwanas falassihã. Un muhsu tautas brahti nau muhs tufschã aissaiduschõ no sawahm mahjahm no feschdesmit fainneekem jau tschetredesmit sawu teesu dewuschõ, pa rublam, pa diwi un zits irr pa trim rubleem, puischõ pa rublam, pa pusrublam un kalpiini pa kwartam, pa ohrtai, — katris pehz sawas eespehschãnas, pehz patitschãnas. Zerram ta kahdus diwi jints jeb wairahk rublus sadabuht. No tahs nau das gribdam nabaga skohlas behrneem grahmataõs apgahdaht, tufschu wezzaku behrneem, kas gohdigi, kam labbas galwas un kas tschakli, palihdsibas pasneegt, lai tee irr wassarã warretu skohlã eet. Nabagu arri muhsu pagastã deefgan. Gribbam falikt wissus jaunajã nabagu mahjã, un ihpafschõ no teem tohs palaidneekus, kas schinõs brijwibas gaddõs gohdu un mantu palaiduschõ, peespeest kahdu nekahdu darbu strahdaht: pakullas wehryt, kurwjus piht u. t. j. pr. Tur falassita nauda arriidfan eesahkumam derrehõs. Sapratiseet paschi, mihtlais Kohzin, ka mannim weenam zaur tam nekahda labbuma nebuhs, bet tas nahks wissai muhsu leelai walstei, muhsu Latweeschu tautai, muhsu pagastam un mums pascheem par labbu. Tadeht zerru, ka mehõ jums walti neluhgsimees. Tã irr schnohru grahmata, kur katra deweja wahrdõs un winna dahwana eerakfita, — waj juhs paschi sawu teesu eerakfiseet jeb es? Kohzinisch jau reisu reisahm mutti atplehtis gribbeja wezzakajam pretti runnaht, tomehr ne-eedrohschinajahõs. Buhtu winna ap-pafschneeks jeb zits kahõs fainneeks bijis, tad jau buhtu atkal usfauzis: Juhs pahrdauds schehligi, pahrdauds runnatneeki, bet taggad nahzahs winnam kluhu zeest. Waj tad newarreja wezzakais uslikt tam darba laika leezibas suhtihã jeb seemã resnako kohku no meschã weht? Tadeht pehz wezzaka runnaschãnas it pasemmigi un ar drebbedamu balfi fahka walodu: „Skaidri neeki ta tautas gaismoschãna, neeki wissa skohloschãna, nabagu apgahdashãna, skaidri neeki palaidneeku taupischãna. Kapehz jums tã puhletees un ruhpetees?! Zif bagati buhsim, ja katris mahzchs spreest un runnaht, zif labbumu ailehtõs, ja ifweens rakstihõs un rehlinahõs, zif mantosim, ja nabagus gullofchõs ehdinahim?! Waj puichõs wairahk strahdahõs, waj masahk ehshãnas un algas gribbehs? Un waj

preeksch palaidneekem nau sohda, zeetuma, Siberijas? Neeki, mihtee, flaidri neeki! Tā fazzijis aplūssa, jo bija no wiffas, fawas firds" runnājis. Tē sahka basnizas wihrs wallodu:

Mihlais Kohzin! Ko runnāsim, ko spreedisim tik daudi! Juhš sinneet Deewa wahrdus: „Ko juhš weenam no scheem manneem wismasakeem brahleem darrijufchi, to juhš man effat darrijufchi.“ Matt. 25, 40. Pehz scheem wahrdeem buhs mums darriht, lai arri mums no tam selta laudes nenahktu, — Deews to fawā laikā mums gan atmakfahs. — Un kapehz juhš tautas brahleem tik zeetu firdi rahdeet? Latweetis newarr pa-eeet raudošam garram winnam neprastijis: kapehz raudi? newarr behdas un affaras redsedams palikt neraudajis, newarr truhkumu redsedams norintees nepalihdsejis. Gan muhsu tehwa tehwi dshwoja atstattu, zits no zitta tomehr mihlestiba winnus faweenoja. Kur nehma ugguna, kad tas isdšissa, kur dabuja maijes, ja ehdoht tahs peetruhs? Waj ne pee kaimina?? Kad aismirsa faimneeze jeb kalpa feewa par lauku eedama zeema kulluli lihdsi nemt? Kad atstahja neluhgtus gohda deenā kaiminus? Un kapehz to darrija un darra? Kapehz, ka muhsu tautai tahda firds, kas mihtta, schehliga un pilna laipnibas. Dshimees katram zilwekam palihdseht, bet ihpafchi fawai tautai, un wiswairahk tahdeem tautas brahleem, kam truhkums zeefchams. Mums faimneekem schinnis gaddos wairahk pee rohkas, un lai gan kalpineem arri ta alga leela, tad tomehr fakkeet paschi: no kam behrnu tehws, kam peezi, tšchetri behrnini audsejami, mahzami un apgahdajami, no kam lai winsch to wiffu isnemt? Kur tad nu wehl atraitnes, bahraini un nabadsini? — muhsu tautā bija papreeksch wiffi weeni tautas brahli, un taggad — faimneeki un kalpi jeb dsinneji un dsennamee. Palihdsefimees zits zittam, lai suhd wiffa schkelschanahs un schkirfchanahs kas fahkufees muhsu tautā.

Un ko fakkeet: „neeki tautas gaismoschana, neeki flohlofchana! Nemmim tik to leetu ihfi ihfi. Zilweks fawā dshiwibas eefahkumā newarrigahks par lohpinu jeb zitta kahda raddijumu behrnu un tiklai zaur kohpfchanu un mahzifchanu tohp zilweka behrns par tahdu, kas zeenihgs Deewa gihmi nest. Kapehz arri Radditajs wezzaku firdis mihlestibu stahdijis, kas winnus dsenn par faweem behrneem gahdaht. Bet daudi wezzaku gan gribbedami fawus behrnus par kreetneem schihs un winnas pasaules eedshiwotajeem usaudsinahk, neproht un nespehj, un tamdeht wajaga flohlas wezzakeem eet palihgā. Juhš, Kohzin, gribbeet zilweka behrnus ar lohpineem kohpā usaudsinahk, tohs gannos suhtidami. Ko tad nu wehl brihnatees, ka zilweka behrni tā leeli tappufchi nau daudi labbaki par lohpeem? Kamdeht fuhdsatees, kad zilweki nepazekfahs us debbesim, no kurreenes tee nahkufchi un us kurreeni teem ja-atgreeschahs! Kapehz schehlojeetees, kad zilweki, kam wajadseja Deewa pasauli jauku darriht, ar preeku to samaita? — Gan flohlas nespehj grehkus idelbeht, bet masinahk tahs gan winnus pamasina. Nemahzitu zilweku lihdsinafim srigam, kas meščā audšis. Schis zittadi nau waldbams ka ar kauscheem, un

mums zilwekem tahdi lauschi irr — liffumi, teefas, zeetumi, Siberija. Un waj netizzeet? Esim zeetumā, prastijim tur teem nelaimigeem, zil labbas mahzibas tee redsejufchi. Dewinas daklas no pateefas flohlas mahzibas ne ka nesinnahs. — Bet ja jums, Kohzin, firds weetā naudas maks, paschi negribbedami mihlestibu faweem tuwakeem parahdiht, nesakkeet, ka flohlas leetas nederr, lai zitti zaur tahdu wallodu ne-apmulst. Jums, Kohzin, gan nahzahs apdohmatees, — feewas un behrnu jums nau, un waj tad no mums wisseem kahdu ar naudu apbehrs?? Bet, Kohzin, nenemmeet par kaunu! — Tā beidsa basnizas wihrs, un wiffi trihs fiveschee, wezzakais, basnizas wihrs un preekschneeks, zehlahs, sneedsa mahjas tehwan rohku un dewahs prohjam.

(Al preekschu beigums.)

Saimneeku flohla.

Par auglu kohku isnihkschanu pehz stipras seemas jeb karstas waffaras weens eewehrotajs dohd schihs sinas. Pee wisseem pohstā aishgahjufcheem kohkeem bij ta misa us deenwidd-wakkara pufsi pahrsprahgusi. Deenwiddus-wakkara pufse tohp no faules paschā tai deenas laikā, kur faules starri wiskarstaki degg. Zaur to nu seemā us to kohka pufsi ta misa pa daklai atkuht, kad nu nakti nahk stiprs fals, tad rohdahs plihfumi, kas eet lihdsi pat ferdei; kad ais beesā sneega semme nebij safallusi, tad julla kaph us augfchu un fallam nahkocht julla zelmā eefalst un zeesch tapat. Pohki karstas waffaras arri misa sprahgst. Pohki derriga leeta irr, kad deenwiddus-wakkara pufse kohkam leek labbi leelu meetu, kurra ehna kohkam pawehni dohd. Kad us nesafallufchas semmes beesā sneegs gull, tad to wajag no kohka atraust, lai semme dabuhn lihdsi pat kohka faknehm safakt. H.

Breeksch latw. kurlmehnu flohlu Zelgawā

(fennahk Sallspille) tappa eemakfati:

no Lestenes dr. (4. dahw.)	5 r.
„ Wirzawas dr. (4. dahw.)	2 „
„ Zelgawas Latw. pilseht. drauds (4. dahw.)	50 „
„ Greeses mahzitaja Rosenberger k.	3 „
„ Rubbes mahz. Rosenberger k.	1 „
„ Dohbeles wahzu mahz. Bielenstein k.	1 „
„ Leel Alzes mahzitaja palihga Raison k.	1 „
„ Schaules aprinka mahzitaja Diston k.	3 „
„ kandidat Otto k. Zelgawā	1 „
„ kandidat Schubert k. Heydene	3 „
„ Muischazeemas un Kemtes dr. (4. dahw.)	4 „
	pawiffam . 74 r.

Zelgawā, 16. April 1873.

R. Schulz,

Zelg. Latw. pilseta drauds, mahzittajs, Zelgawas kurlmehno fohl. direktors no kurf. puff.

Atbildas.

G. — S. Sakkeet fawam draugam, ka winsch Latw. aw. warrehs no 1. Juli us pusgaddu par 85 kap. apstleht.
R. — D. Ja tai leekā buhs lihdsams, tad dabufekt no mums grahmatu. Latw. aw. apgahd.

Rabbibas un preefchu turgus Jelgawā, 23. April, Rihgā, 21. April un Veepajā, 7. April 1873. gaddā.

Rakfaja par:	Jelgawā.	Rihgā.	Veepajā.
1/3 Tšeheto. (1 vuhru) rudu . . .	2 r. 25 f.	2 r. 50 f.	2 r. 50 L.
1/3 " (1 ") tveefchu . . .	4 " 25 "	4 " 50 "	4 " — "
1/3 " (1 ") meefchu . . .	1 " 80 "	2 " 15 "	2 " — "
1/3 " (1 ") ausu . . .	1 " 20 "	1 " 40 "	1 " 20 "
1/3 " (1 ") strau . . .	2 " 25 "	3 " 25 "	2 " 50 "
1/3 " (1 ") rupju rudju miltu . . .	2 " 10 "	2 " 20 "	2 " 50 "
1/3 " (1 ") blydeletu . . .	2 " 75 "	4 " — "	3 " — "
1/3 " (1 ") " tveefchu miltu . . .	4 " 50 "	5 " — "	4 " — "
1/3 " (1 ") meefchu putraimu . . .	2 " 60 "	3 " 75 "	3 " 10 "
1/3 " (1 ") kartoffeli . . .	— " 70 "	1 " 15 "	— " 60 "

Rakfaja par:	Jelgawā.	Rihgā.	Veepajā.
10 pudu (1 birtawu) seena . . .	5 r. 25 f.	5 r. — f.	3 r. — f.
1/2 " (20 mahrz.) fweesta . . .	4 " 60 "	4 " 25 "	5 " — "
1/2 " (20 ") dšelfes . . .	1 " 30 "	1 " 15 "	1 " 20 "
1/2 " (20 ") tabala . . .	1 " 60 "	1 " 25 "	2 " — "
1/2 " (20 ") fšēhtu appiau . . .	6 " — "	— " — "	— " — "
1/2 " (20 ") trohna linnu . . .	2 " 50 "	2 " 50 "	1 " 80 "
1/2 " (20 ") bralka . . .	1 " 90 "	1 " 10 "	1 " 20 "
1 muzzu linnu fehllu . . .	11 " — "	9 " — "	8 " — "
1 " rīžu . . .	17 " — "	11 " 50 "	11 " — "
10 pudu farkanās fahls . . .	7 " — "	6 " 75 "	6 " — "
10 " baltās rupjas fahls . . .	6 " 90 "	6 " 75 "	6 " — "
10 " " smaltās fahls . . .	6 " 75 "	6 " 75 "	6 " — "

Latv. Awifchu apgahdataj: J. W. Safranowicz.

Sludinafchanaš.

No Aurumuščas (Auermünde) pagasta teefas, Dobbeles aprinkē, teef wiſſi tee, lam labdas tairnas praſſiſchanaš pee tahš aſtahtas mantibas ta pee Aurumuščas peederriga, mirruſcha **Dawe Weychert** buhtu, uſaižinatī, ſawas praſſiſchanaš feſchu nebeku laiā no apvalkſhā minnetas deenas ſhē uſdohē. Tāpat arri wiſſeem teem, kurri tam nomirruſcham Dawe Weychert ko parahdā buhtu, peefohbinahē teef, tohs parahdus augſhā minnetā laiā ſhē peerarabdiht, jo žittadi tiks pehž likkuma ſtrahwet.

Aurumuščas pag. nammā, tai 4. April 1873. (Nr. 20.) (S. W.)

No Schuhſtes pagasta teefas, Dobbeles aprinkē, tehp žaur ſcho wiſſi parahdu deweji un nehmeji ta pee Schuhſtes peeralitita, eefſh Weiru mahjahn nomirruſcha ſalleja **Ans Wilmann**, or to peefohbinafchana uſaižinatī, ſawas praſſiſchanaš un malkaſchanaš libdī **15. Mai f. g.**, tā to weenigu iſſehgſchanaš termiau, ſcheit peedoht, jo pehž tam tee parahdu deweji wairš netapē klauſtī un deht teem nemeldeem parahdu nehmejem pehž likkuma ſawš ſtrahdāhts.

Schuhſtes pag. teef. nam., tai 30. Merz 1873. (Nr. 61.) Preefhd.: M. Grünwald. Stribw.: Berh.

No Wlönſchenkes ſahwas trohna pagasta maldifchanaš wiſſas polizejas, tā arri wiſſas žittas waldibas tohp laiynigi luhgatas un weemelleas, — tohs pee rekrufchu nodohſchanaš neſinnamā weeta aiſbehpufchus ſhē pagasta ſohjektus tā: Frih Zedrick Weefal un Jahne Friedrich Kriſch Petersohn, ſur wianu tohp atrasti, tuhdahtn uſ wehdahm ſaņem un par areſtarciem Slampes trohna pagasta teefas nammā eſubſtiht.

Slampē, 27. Merz 1873. (Nr. 88.) Pag. wez.: N. Jägana ††† (S. W.) Stribw.:

Peē Jaunmohlas pagasta waldifchanaš **14. Mai f. g.** no Jaunmohlas magafines 160 mehri rudju pret ſkaidru malku uſ wairahfſohliſchanaš tapš pahrdohē.

No Kaufumuščas pagasta teefas (Zukuma aprinkē) tohp žaur to wiſſi tee, kurrem labdas tairnas mantibas ſeh parahdu praſſiſchanaš pee tahš atlikuſchas mantibas ta 1872. gaddā nomirruſcha, pee Kaufumuščas peederriga **Ans Bener** buhtu, uſaižinatī, libdī **1. Juni f. g.**, kurſch par to weenigu iſſehgſchanaš termiau nolikts irr, ar ſawahm tairnahm peerarabdiſchanašm pee ſchēhš pagasta teefas peeteihtees, jo wehlatu neweens wairš netiks klauſtibis.

Tāpat teef arri tee uſaižinatī, ſad tam minnetam nelaiķim to parahdā palikufchi, libdī to paſchu termiau ſawus parahdus ſcheit peedoht, pee ſtrahwet peedraudēſchanaš ko likkums tejs.

To lai teef wehrā! Kaufumušch, tai 12. April 1873. (Nr. 11.) Pag. teef. wez.: F. Sverling. (S. W.) Pag. teef. ſtribw.: Ed. Stobbe.

No trohna Pleſjumuščas pagasta teefas, Dohbeles aprinkē teef žaur ſcho rakſtu ſinnams darribis, ſa tai **30. April f. g.** bijuſchu Kriſtumuščas, taggad Pleſjumuščas Welwes Tſchakite mahjās magafines warahdu deht ta no pagasta teefas apſchilata mantiba, ſa: 6 ſlawamas gohwis, 1 triju un 1 diwu gaddu wehš ſummelſch un 8 telles libdī to cenahumu no 135 rubl. f. wairahfſohliſchanaš pahrdohas tapš.

Pleſjumuščas pag. teefā, tai 13. April 1873 g. (Nr. 40.) (S. W.) Preefſchhd.: C. Kontenberg.

12 rubl. pateizibas malka.

Tam trohnu Sabitanu Zelmeneek ſaimneekam Janne Krubhle (Kuldigas aprinkē un Saldus Kriſchē) irr nakti no 11. uſ 12. April f. g. diwi ſirgi žaur eelanſchanaš no ſtralka iſſagti, fahēht wiſſi peelahjigt teef luhgti, kurſch par teem jagteem ſirgeem labtakas ſinas tam Sabitanu Zelmeneeku Krubhtim warr doht, dabu augſcham minnetu pateizibas malku; — ſihmes pee teem ſirgeem irr labdas:

- 1) tumſchi dulls ſirgs, 4 gaddus wezš, wehrtiba 40 rubl. fudr., beſ neſahdāhm ſihnehm;
- 2) melns ſirgs, 7 gaddus wezš, wehrtiba 50 rubl. f., beſ neſahdāhm ſihnehm.

Sabitanu Zelmeneek mahjās, tai 13. April 1873. Zelmeneek ſaimneeks **Janne Krubhle.**

No 2. uſ 3. April nakti irr žittahrigam rentneekam **S. Grünfeld** 2 ſirgi no ſtalla iſſagti.

1) 6. gaddā dulls ſirgs ar 3 balteem plekķeem uſ ſedulka weetu, wehriš 40 rublūs. Braužohē jeh jahjohē galwu ſemnu neſš; bet mundra.

2) 9 gaddus wezš, mehrens augumā, rauds ar maļu ſtrihju pahr peeri un deggunu un labba patkatas tahja pee nagga reſna, — brisſcheem libdī, wehriš 25—30 rublūs. Kaš warr ſinaw par ſhēem jagteem ſirgeem pahdēti Gramodas pagasta teefai, dabuh 15 rublūs pateizibas malkas.

Wehl nekad teitan bijuſchi

bruhnee feſchantu fehklas meefchi,

lohti rakſnigi, no 128 libdī 133 mahrz. ſwarra weenā mebrā irr dabujam Kalmageoma Ploſhta-trohgā un Peſtumahjās. Preefſch fehſchanaš, uſ puſſehm to uſaugufchu groudu, tas krahpjums irr 47 puhri; wianu fehſchanaš peederrahš libdīgī muhku paſhſtameem meefcheem.

C. Kukkain.

Rahš afku razzejs tohp meſlehts Lutritzu draudies Jaunamuiſhā.

Rahš wezākais trohna mehneekš (rewifers) meſle ſew palihgu ar tabu waijadagahm ſloblas mahjibahm. Tawako dabuh ſinnahē **Jelgawā**, ſalkajā eelā, Nr. 26, ehbergi.

Ta nomirruſcha ſaldata Janne Kelle diwi behri, dehts Janne Kelle un meita Karſthne, un wianu mahše Jſe no Widsennes, Lemſal pag., Žegdin ſaimneeka mahša teef luhgti ſewi uſdohē teef Jelgawā, Rehber f. grabmatu bohde, jo pehž wianu tohp meſlehts.

Difchleri

atrohd labbu darbu Jelgawā tai maſchinu difchleru-weeta pee bahmuſcha; arri mahjēkt tur teef peenemti. Žameldahš Jelgawas bahmuſi pee

H. Nicolai.

Preefſch mahldeereem!

Blaiweiſu, zinkweiſu, dšeltens ſkeri, bruhſarfannu, tā arri wiſſas ſortes ſmaltes mahldeeri ſehrwes; tāpat arri **ſopal-lakku, terpentinu, ſirniſu, lihni** un **windſeles** pahrdohē var teem lehtakeem tirgeem ta andeles-weeta no

Friedr. Kūſnera, 3
Jelgawā, teelajā eelā Nr. 3.

Superſoffatu

no S. Langdale un beedra fabrika pahrdohē lehti Jelgawā

Otto H. Günthera mantineeki
pee **Salka Stolzeva.**

Kaſchoku magafihna
Jelgawā, piſceelā

nemm uſglabbafchanaš pret koldehm **kaſchotus, muſſes, krahpus,** tā arri **dubbelſtoff drehhju** gabbalus un tā jo yr. Par uſglabbafchanaš nodohahm leetahm teef rikſtiga ſwiltanze iſdohē.

Herrmann Rubinſteins.

Lohti labbas ſchahwetas
Kurſemmes linfehklas
preefſch iſſehſchanaš pahrdohē ta andeles weeta no
S. Weidemanns, 5
Jelgawā pee maſafeem wahreem.

!! Labbi jaleek wehrā!!

Darwu žaur ſcho wiſſeem ſinnawu, ſa es ſawu dšhwofki eſmu pahrzehliš no leelahš eelā Nr. 57 uſ ſawu pahſha nammu Nr. 31 tai pahſhā eelā, un apņemtohs wiſſus pee manna amata peederrigū darbus un tihpat iſahrditas ſlehes, tā arri ne-ſahrditas tais jaunatāhs ſehrwes un muſterdš ſehrwēht un druffahē.

A. Dumpf,
ſehrwetājs un druffotājs Jelgawā.

Basnizas un fkohtlas sinnas.

Weens Kungs, weena lizziba, weena kristiba.

Rahditajs: La Deewa mahzitaja Zahna Parahdischanas grahmata.

La Deewa mahzitaja Zahna Parahdischanas grahmata.

Tahds karsch eet zaur wiseem pafaules laikeem un paleek jo niknahks lihds galam; tapehz jo klastaki pee gala, jo flaidraki faprotam un fapratifim tahs parahdischanas. Muhsu deenas wehl wifas leetas, kas Zahna parahdischanas tohp parahditas, nespehjam istahstiht, jo wairak us preekschu, jo labaki to spehsim. Lai tad lassitajs negaida, ka schai istahstischanâ wifas leetas winam flaidri tays istahstitas, bet lai wehrâ leef to apustula Bahwila wahrdu 1 Kor. 13, 12 tagad mehs redsam kâ zaur speegeli kâ miglâ, bet tad waigâ waigam, tagad es to atsihstu pa gabaleem, bet tad es to atsihfschu itin kâ es esmu atsihts. Lai lastitajam peeteek, kad no parahdischanas grahmatahs wahrdeem winam tohp peerahdihts, ka wifas parahdischanas, ko Zahnis redseja, tohp zelts preeksch azihm tas leelais karsch stary pafaules un deewawalstibas, kas eet zaur wifû scho muhschu. Bet pee scha kara irr ja-ischkir tschetri schkiras:

- 1) tee laiki, kurdos pafaules un winas leeklungam, tam welnam irr wala, to Deewa draudsi waijagt;
- 2) tee laiki, kurdos Deews palihds fawai draudsei karohet pret pafauli un welnu, us teem greefdams tahs paschas mohlas, ar kurahm tee to draudsi mohzija;
- 3) tee laiki, kurdos ta draudse dabu atspirgfschanu un meeru;
- 4) heidsamo pafaules un welna fohdibu un Deewa walstibas galeju peepildischanu. —

Kâ Zahna parahdischanas grahmata tohp eedalita?

Pehz teem ussahfschanas wahrdeem 1, 1—8, kurdos winsch apfweizina tahs septinas Astjas draudses, nahk tahs parahdischanas, ko winsch redseja Patmus salâ. Pehz tahm nahk tee gala wahrdi 22, 17—21.

Bawisam parahdischanu Zahnis irr redsejis un schai grahmata usrahtijis diw reis septin t. i. tschetrapazmihts. No schahm 14 parahdischanahm tschetras, prohti pirma, ohtra, trescha un dewita irr tahdas, kuras wifas tas karsch stary pafaules un Deewa walstibas no eesahkuma lihds galam stahw preeksch Zahna azihm; eeksch wifahm schahm parahdischanahm rohnahs tas skaitls: septin: septinas grahmatas, septini seegeli,

septinas basuhnes, septini kausi. Septinas irr salitti kohnâ trihs, tas Deewa skaitlis (peemini fw. trijadibu) un tschetri, pafaules skaitlis (peemini gadaun deenas laikus u. t. j. pr.), tapehz septini irr salihdsinaschanas skaitlis, kas apsihme Deewa un pafaules salihdsinaschanu, kas notiks Deewa walstibas peepildinaschanâ. No tahm 4 parahdischanahm illatra ihpaschas bildes parahdahs wifas tas karsch no eesahkuma lihds galam, tapat kâ aridsan tee wezee praweeschi fawâs parahdischanas redseja ar ween tahs paschas leetas notekam, bet illatru reisi zitas bildes (pee Dahnjela 2â nodakâ ta augsta bilde, ko Nebukadnehzers redseja sapni un 7â nodakâ tee tschetri swehri no juhras apsihme to paschu leetu, prohti tahs pafaules walstis, kas karohs pret Deewu un wina walstibu u. t. pr.) Tapehz naw jaspreesch, ka tahs 4 parahdischanas apsihmetu illatra ihpaschas laiku-rindes, kas nahk weena pehz ohtras, bet tahs apsihme illatra wifus laikus lihds muhschibai.

Turpretim tahs zittas parahdischanas, kuras nerohnahs tas skaitlis: septini, prohti zetorta, peekta, festa, septita, astota, desmita, weenpazmita, diwpazmita, trihs pazmita un tschetrapazmita irr ihpaschas parahdischanas, kas flaidraki irahda ihpaschas leetas un ihpaschus notikumus no wifa ta kara. Tahs ihpaschas parahdischanas irr wai widu eeliktas, kâ zetorta, wai galâ peeliktas, kâ tahs zitas, pee tahm tschetrahm pilnigahm parahdischanahm, tahs isskaidrodamas un peepildidamas. Zahna parahdischanas grahmata tâ eedallita:

ussahfschanas wahrdi I, 1—3;

I. pirma parahdischana: tahs septinas grahmatas I, 4—III.

II. ohtra parahdischana: tee septini seegeli IV—VIII;

III. trescha parahdischana: tahs septinas basuhnes VIII, 2—XI. widu eelikta zetorta parahdischana no Deewa nama un teem diwi leezineekem X—XI, 13.

IV. Ihpaschas parahdischanas XII—XIV:

- a) peekta: no seewas un puhka XII, 1—17;
- b) festa: no diwi swehreem XII, 18—XIII.
- c) septita: no Bijanas kalna XIV, 1—13.
- d) astota, no plauschanas XIV, 14—20.

V. dewita parahdischana: tee septini kausi XV—XVI.

VI. Ihpafchas parahdischanas XVII—XXII:

- a) defmita no maukas un swehra. XVII.
 b) weenpazmita no Bahbeles XVIII.—XIX, 10.
 c) trihs pazmita no tuhstosch gadu waldifchanas un pastaras sohdivas XX.
 d) tshetrpazmita no Jaunas Jerusalemes XXI—XXII, 16.

gala wahrdi XXII, 17—21.

Ikkatru parahdischanu Jahnis reds noleekam ihpafcha weeta wai wirfsemmes pee juhrmales, wai debesis, wai gaisa. Taks parahdischanas zita zitu palihds istahstih: pirmejas parahdischanas Jahnis dsird un reds tahdas leetas, kas tilai pehzakas parahdischanas dabu fawu istahstichanu: ta pirmā parahdischanā: tas dsihwibas kohks 2, 7 (22, 2) ta ohtra nahwe 2, 11 (20, 14) baltas drehbes 3, 4 (7, 14) dsihwibas gramata 3, 5 (20, 12) jauna Jerusaleme 3, 12 (21—22): zetortā parahdischanā: tas swehrs no besdibena 11, 7 (17, 3 un 8) dewitā un defmitā parahdischanā: Bahbilon ta leela 16, 19 un 17, 5 (18.) u. t. pr. — Zitu parahdischanu eesahlumā Jahnis atkal redsa tahs leetas peepilditas, kas tilai peepildahs zaur tahm mohzibahm un sohdivahm, kas pehzak winam tohp parahditas. Ta peektā parahdischanā winsch redsa 12, 1 to feewu pagohdinatu; festa tohs apsegeletus Bijanas kalnā 14, 1—5; dewitā winsch dsirda ta swehra uswaretajus Mohjus dsesemu dseedam. 15, 2—4; u. t. pr.

Istahstichana.

Grahmataš usfahlfchanas wahrdi.

1, 1—3.

Schinis wahrdoš Jahnis fawai gramatai peeleeft to wirstrakftu: „Jesus Kristus parahdischana, ko Deewe winam irr dewis, faweem kalpeem tahdiht to, kam buhs nahkt ihfa laikā“, jo schahs leetas noteek wifos gadu simtenos, un garigahm azihm schis pasaules muhschs irr ihfs laikā. Scho parahdischanu Jesus zaur fawu engeli irr usfihmejis (1, 1) fawam kalpam Jahnim, kas irr apleezinajis Deewa wahrdu un Jesus Kristus leezibu, ko tas aridsan irr redsejis, prohti to Deewa wahrdu un Jesus leezibu 1—2. Winsch scho parahdischanu fauz par praweeschu mahzibu (1, 3) un isteiz par swehtigeem tohs, kas schohs wahrduš lasa, dsird un patura (1, 3); jo winsch no tahdeem wahrdeem smelseeš pastahwigu un pazeetigu sirdi tais behdu un kahrinaschanas laikos, kas tuwu klaht irr.

I.

Birna parahdischana.

Tahs septinas gramatas.

1, 4—3.

1. Usfahlfchanas wahrdi 1, 4—8. Jahnis apweizina tahs septinas draudses, kurahm tahs gramatas tohp fuhtitas; ikkatrai faws truhkums un wainas,

un faws labums un flawa; winas tohp minetas wifas kristigas draudses jeb bahnizas weeta; winu truhkums un wainas, irr schahs truhkums un wainas winu labums un flawa irr aridsan schahs labums un flawa, kas winahm tohp fazihst, tas irr eewehrojams un apzerams aridsan schai. Ta sweizinaschana irr: schehlastiba un meers no ta, kas irr un bija un nahf (= buhs), (no ta muhschiga Deewa ta Tehwa), un no teem septin gareem, kas preefch wina gohda krehfla irr (tee septini gari irr ta weeniga swehta Gara septin-kahrtigas dahwanas, ko Esajas 11, 2 apfihme) un no Jesus Kristus 1, 45. Tam Kungam Jesum Jahnis dohd trihs wahrduš: tas ustizigs leezineeks, tas pirmdsimis no teem mironeem, to kehniawu wirf semes walditajs, lai draudse behdu laikos no teem smelahs eepreezinashanohs, ka winsch pateesi fawus wahrduš turehs, tohs fawejus isglahs no nahwes un pasaules kehneem, kas pret Deewa draudsi trako, ne dohs watu, to samaitaht; jo winsch muhs mihlejis un masgajis ar fawahm afinihm no grehkeem un muhs darijis par kehneem, kas ar Deewu waldis muhschigi un par preefereem, kas Deewa preefcha taifni un swehti kalpohs; tapehz winam peenahkhs gohds 5—6 (ff. 2. Mohs. 19, 6), winsch aridsan nahks us atreefchanu launeem un labeem un wif, aridsan tee eenaidneeki, kas winu duhrusch, winu redsehs, un wifas semes ziltis, kas pret wina trakojušas, wina preefcha kauks no leelahm isbailehm 7. (Matt. 24, 30). Winsch patš faka: Es esmu tas A un tas D, tas Gefaktums un Gals. 8.; jo Greeku bohftabos beidsamais bohftabis irr D (Ω). Schee wahrdi atskann weenumeht wifas septin gramatas.

2. Ta parahdischana 1, 9—20. Jahnis nu istahsta, ka winsch deewawahrda un Jesus Kristus leezibas deht bija nosuhtihst us Batmu. 9. Ta Kunga deenā (swehdeenā, kad peeminneja ta Kunga augfchamzefchanu) winsch bija garā aigrabhts jeb parauts, un dsirdeja stipru basuhnes balsi: Es esmu tas A un tas D, tas pirmais un tas pehdigais, un dabu to pawehleschawu to, ko winsch redsehs un dsirdehs, usrakstih un to gramatu fuhtihst tahm 7 Afijas draudschm. 10—11. Upgreesees Jahnis redsa 7 selta lukturus. 12. Kad luktur irr ta weeta, kuri sweze spihd, tad tee 7 lukturi apfihme tahs 7 draudses, no fw. gara apgaismotas (ff. 1, 20). Starp teem lukturreem Jahnis redsa staigajam weenu, kas bija lihds zilweka dehlam ar preeftera drehbehm (gareem fwahrkeem un selta johstu) 13. ar leelu gohdibu grehmotu: wina galwa un mati balti spihdoschi kà wila un sneegs 14., tapat kà Jesus waigs spihdeja kalnā (Mat. 17, 2) wina azis kà ugunšleefma 14., jo winsch redsa wifas leetas; wina kahjas degdamas kà warsch zepli 15., jo winsch taifahs fatreekt un famiht tohs paganus, kas wina draudsi waija; wina balsi kà uhdeau strawu balsi 15., jo ta atskanehs par wifu pasauli. Wina labā rohka irr septinas swaigs-

nes, wina mutê abejâ pufi greefigs sohbins (= Deewa wahrdi) un wina waigs spihdeja kâ faule, pilns schehlaftibas. 16. Tahs septinas swaigsnes, kâ 1, 20 isstahstihst, irr tee draudschu mahzitaji jeb biskapi, wina wehstneschi jeb engekî, ko winsch tahm draudsehm fuhstijis, winas ar Deewa wahrdeem apgaismohst; schohs winsch kâ swaigsnes turedams sawâ rohkâ patš pehz sawa padohma walda. Scheem biskapeem jeb engeleem tahs grahmataš tohp fuhstias, lai islasa tahm draudsehm. Zahnis to redsejis, fahihjees friht pee semes kâ nomiris, bet Jesus, jo tas bija tas, us winu leef rohku un faka: nebihstees! un faka wehl ohtru reisi tohs paschus wahrduš no 8a panta, lai Zahnis winu atsihst. Es esmu tas A un tas D u. t. j. pr. 17—18. un leef wehl kloht: Man irr tahs eles un nahwes atflehgas 18., jo winsch irr spehzigs, ispehtihš no nahwes un eles. Tad wehl ohtru reisi pawehle Zahnam usfrahst to, ko winsch redsa, tapat to, kas nu irr, kâ ari to, kas pehz schim notiks. 19.

3. tahs septinas grahmataš 2—3. Schais grahmataš irr ihstena praweeschu mahziba eefschâ; jo tas Kungs draudschu apflehtas wainas pee gaismas wesdams, teem pretineekeem apfohla mohzibu un sohdbibu, un to draudschu ustizibu usteifdams, saweem draugeem tohs behdâš un wajaschanâš eepreecinadams, dohd redseht to muhschibas algu, teem rahdidams tapat to, kas nu irr, kâ aridsan to, kas pehz schim notiks lihds muhschigai peepildischanai. Itkatra grahmata eefahkabs ar weenu no teem wahrdeem, ar kureem pirmâ nodalâ Jesus un wina parahdischana apsihmeti: pirma grahmata ar teem wahrdeem, kas stahw 1, 13 un 16; ohtra grahmata ar teem wahrdeem, kas stahw 1, 17 un 18; trescha grahmata ar teem wahrdeem, kas stahw 1, 16; zetorta grahmata ar teem wahrdeem, kas stahw 1, 14 un 15; peektia grahmata ar teem wahrdeem, kas stahw 1, 4—16; festa ar tahdeem wahrdeem, kas teem wahrdeem 1, 5 un 18 irr lihds, bet „eles un nahwes atflehgas“ weeta te tee wahrdi skann: „Dahwida atflehga, kas atwerr un neweens neaifflehds, un aifflehds un neweens neawerr“, pehz Esaj. 22, 22; septita ar tahdeem wahrdeem, kas teem wahrdeem 1, 5 irr lihds, bet: „peetizigs leezineeks, tas pirmstimis no teem mironeem“ weeta te tee wahrdi skann: „tas peetizigs un pateefigs leezineeks, tas Deewa radijumu eefahkums.“ Itkatra grahmata beidsahs ar teem wahrdeem: „kam irr auffs, tas lai dsird, ko tas Gars tahm draudsehm faka!“

a. Birma grahmata: Chwesas draudsei 3, 1—7. Tas Kungs usteiz Chwesas draudses darbofchanohs un pazeeefchanohs wina wahrda deht un ka wina tohs wiltigis apustulus atraduſi melkulus un Nikolaitu darbus eenihst 1—3 un 6. Par to wahrdu: „Nikolaitu“ skatees us preefschu to, kas pee 14a panta irr fazihst par teem, kam Bahlaama mahzibu zeeni; jo Bahlaams jeb Bihleams, Greeku walodâ pahrtulkohts, skan „Nikolaiis“; par teem, kas teizahs apustuli un neirr, skatees to, kas

irr fazihst pee 9a panta par teem, kas teizahs Zuhdi buht un neirr. Bet tas Kungs to draudsi norahj tamdeht, ka ta to pirmo mihlestibu irr atstahjusti 4., prohti pa daudf darbodamees fahkufi palautees us paschas darbeem un nopelnu, un winu usflubina lai atgahdojahs un atgreeschahs pee ta, no kurenas atkrituſi, un dara atkal tohs pirmohs darbus 5., prohti ne hauflibas, bet mihlestibas darbus, kas nenahst no paschas taisnibas, bet no Deewa taisnibas zaur, tizibu eefsch Jesus, bet ja neatgreesifees, tad tas Kungs to lukturu winai atstums no sawas mutes, prohti to draudsi isahrdihš. 5. Teem uswaretajeem tas Kungs sohla doht ehst no ta dsihwibas kohka 7., par to dsihwibas kohku st. 22, 2.

b. Ohtra grahmata: Smirnas draudsei 3, 8—11. Smirnas draudsi tas Kungs aridsan usteiz, winas darbu, un zeeefchanu deht, ka ta nabadsibu zeetufi bagata buhdama eefsch tizibas, un irr saimota tapuſi no teem, kas teizahs Zuhdi buht un neirr, bet ta fahšana draudse. 9. Tee, kas teizahs Zuhdi eefochi un naw, irr tahdi wiltigi mahzitaji un apustuli (2, 2), kas draudses fajauza un mahzija, ka zaur apgraisfchanu un Mohsus haufschu turefchanu janopelna ta debefs-walstiba, atfahkdamees us sawu peedfimschanu no Ahbraama; bet pehz meefas Zuhdi buhdami tee naw ihsteni Zuhdi, jo Ahbraama ihsteni behrni irr apfohlfichanas behrni Gal. 4, 28, kas tai apfohlfichanai tiza un negrib buht apafsch hauflibas Gal. 4, 21. Tas Kungs draudsi usflubina, lai nebihstabs no tahm nahkofchahm behdahm, jo fahsans winu fahrdinahs ar behdahm un zeetuma. 10. Par tahm „defmihst deenahm“ newaram spreesst, wai tahs apsihme ihfu jeb garu laiku. Teem uswaretajeem tas Kungs apfohla to dsihwibas frohni un ka teem waina nenotiks no ohtras nahwes 10—11; par „ohtru nahwi“ skatees 20, 14.

c. Trescha grahmata: Pergamus draudsei 3, 12—17. Pergamus draudsi usteiz tas Kungs winas darbu un tizibas deht, ko wina aridsan wajaschanas laika naw aisseegufi, kad Antipas tape nokauts; jebfchu aridsan pee winas ta fahšana frefhlis bija 13., t. i. tai rilsehtâ flaweta eska-deewu kalpofchanas weeta bija. Par Antipasu skaidrakas sinas mums naw. Bet to tas Kungs norahj, ka draudses starpâ irr tahdu, kas Bahlaama jeb Nikolaitu mahzibu zeeni 14—15. Bihleams, tas praweeks no Mesopotamijas, mantas fahrigs buhdams no Moabeeſcha fehnina aiznahts, gribeja Ihraeli nolahdeht, bet to newaredams Bihleamam dewe to nifnu padohmu, Ihraela behrnus famaitaht ar eska-deewu upureem un mauzibu (st. 4. Mohf. gr. 22—24). Ar atdaritahm azihm winsch tomehr Deewu un Deewa laudis un walstibu eenihdeja un gribeja ispohstihst. Tee, kas Bihleama mahzibu zeeni, irr tahdi, kam gan faprafchana pee garigahm leetahm, bet to walka us mantas fahribahm un meefas swabadibu, un zaur to wifu draudsi nolohza no ta taisna zefa us greh-

leem. Ja no wina grehkeem draudse neatgreessfees, tad tas Kungs nahks un karohs pret winau ar sawu mutes soh-
bini, t. i. ar saweem wahrdeem; bet teem uswaretajeem
winau to apflehtu Mannu, t. i. to dshwibas maissi,
kas pasaulei apflehta, un sohdiwa labu leezibu un jaunu
wahrdu dohs, ka Zehlabam pehz uswarefchanas. 16, 17.

d. Zetorta grahamata: Tiatihras draud-
dsei 3, 18—29. Tiatihras draudsi tas Kungs aridsan
usteiz winau darbu, mihlestibas, kalposchanas, tizibas un
pazefchanas deht, bet tamdeht winau to norahj, ka winai
tai Zhebelei, kas praweetene teizahs, walu dohd, tohs
Deewa kalpus peewilt us elka-deewa upureem un mauzibu
18—20. Zhebele bija ta Zhsraeta kohnina Akaba seewa,
kas dsine elladeemibu un mauzibu (sk. 1. kohn. gr. 18, 13
un 2. kohn. gr. 9, 30), ta seewa Zhebele, kas praweetene
teizahs, simejahs us tahdu paschu leeku gudribu, kahda
bija Mikolaiteem, kas us meefas kahribahm skubina; winau
behnti irr tee paschi, kas Bahlaama mahzibu zeeni (2, 14).
Ja wina neatgreessfees no saweem grehkeem, tad tas
Kungs winau metihis us gultu (t. i. peemeklehs ar wahjibu)
un tohs, kas ar winau maulojuschi (no winau likuschees
peewiltees) leelas behdas, un winau behrnus winau no-
nahwehs, lai winau draudses atsiht, ka tas Kungs ihkstis
un firdis pahrbanda. 21—23. Bet teem, kas scho mah-
zibu neperehmuschchi, un ta sahtana dsilumus (leelas mah-
zibas besdibinu) naw epratuschchi un uswarehs lihds galam,
winau dohs waru par teem paganeem un tohs ganihis ar
dselles-rihtsi, ka winau pats to no sawa tehwa dabujis
(sk. Dahw. ds. 2, 8—9), (t. i. ar Jesu walidht muhschigi)
un to rihta swaigsni, t. i. to Deewa walstibas spoh-
schumu winau liss atspihdeht winau firdis jaw schihis pa-
faules behdas, ta ka ta rihta-swaigsne spihd preeksch
faules uslehschchanas. 24—28.

e. Peekta grahamata: Sardas draudsei
3, 1—6. Sardas draudsi tas Kungs norahj, ka winai
tikai tas wahrds irr, ka ta dshwo, bet pateesi irr nomi-
rusi, jo winau darbus winau naw atradis pilnigus, kas
no tizibas buhtu zehluschees, tas Kungs winau ussfabina,
lai irr nomohda un siprina tohs, kas gibb nomirt; un
ja nebuhs nomohda, tad tas Kungs ar sawahm sohdi-
bahm nahks ka saglis nakts stunda. 1—3. Bet tas ma-
sais pulks, kas sawas drehbes naw apgahnijuschchi, tee
staitgahs, uswarrejuschchi, baltas drehbes apgehrti. (prohti
tahdas, kas irr balinati eeksch Jesus asinim (7, 14);
winau wahrdu winau ne-isdeldes no dshwibas gram-
tas, un winau winau apleezinahs preeksch sawa tehwa
un winau engeleem. 4—5.

f. Sesta grahamata: Wiladelfias draudsei
3, 7—13. Wiladelfias draudsi tas Kungs usteiz, ta-
pehz ka winau, jebchu winai mas spehta, ta Kunga
mahzibu fargajusi un winau wahrdu nau aissegusi: ta-

pehz tas Kungs winai sawas durwis atwehriis un neweens
tahs ne-aisslehgis un aridsan tee wiltige mahzitaji no
Zuhdeem (sk. 2, 9) pee winau nahkdami, neko nespehs,
bet pee winau kahjahm peeluhgis un atsihs, ka tas Kungs
winau miblejis, t. i. atgreessfees un atsihs ta Kunga schel-
lastibu. 8—9. Tapehz tas Kungs winau pasargahs no
tahs kahrdinaschanas stundas, kas nahks pa wisa pa-
fauli. Winau nahk ahtri ar sawu algu, tapehz lai tura
to, kas winai irr, ka neweens winau kohni ne-ataemm.
Bet teem uswaretajeem winau sohla, tohs darriht par
pihlari sawa Deewa nama, t. i. sawa draudse, un us to
winau rakstihis sawu Deewa un tahs Jaunas Jerusalemes
wahrdu. 10—12. Par to jauno Jerusalemi sk. 21 nod.
Par Deewa wahrdu, kas us teem taps rakstihis, sk. at-
pakaf 2, 17 un us preekschu 7, 3.

g. Septita grahamata: Laadikejas draud-
dsei 3, 14—21. Laadikejas draudsi tas Kungs no-
rahj, to salihdsinadams ar uhdeni, ka ta naw neds
auksts neds karsts, 15; neds launa neds laba, neds
pretineeks neds draugs, jo tas launais war atsiht sawu
launumu un tas pretineeks war palikt par draugu. Tas
Kungs fakka: „kad tu nu esi remdens un neds auksts neds
karsts, tad es temi issplauschu no sawas mutes“ 16,
ka remdeni uhdeni aridsan ne bruhke pee dserschanas.
Kahda buhschana ta draudse bija, kad tas Kungs winau
salihdsina ar remdeni uhdeni, to war faprast no teem
nahkoscheem wahrdeem 3, 17, jo tu faki: es esmu ba-
gahts tapis un man nekas newaijaga, un tu nesini, ka
tu esi behdigs un noschelojams un nabags un alls un
kails ka bija tas warisejs, kas saw pats gribeja taifno-
tees, Deewam pateidams, ka winau ne-esoht ka ziti
zilweki grehzigis Luf. 18, 9—14. Tas Kungs tai
dohd to padohmu, lai pehrf no winau tahdu seltu, kas
uguni irr isdedsinahs, ka winau pateesi tohp bagata,
un ne ween sawas wiltigahs dohmahs, un baltas drehbes,
ka winau pateesi tohp apgehrti, un neween sawas
wiltigahs dohmahs, un winau kailibas launs, ko preeksch
sewim noslehpj, aridsan no ziteem ne tohp redsehts, un
lai swaida sawas azis ar azu-sahlehm, ka tohp redsiga.
Ta nauda, ar kuru lai pehrf, irr ta tiziba, tahs azu-
sahles ta grehku-atshschana. 18. Tas Kungs winau mih-
ledams pahrmahza un pamahza, winau stahw kaudsina-
dams pee winnas durwihm; lai jel eekahsees un atgree-
schahs, tad winau pee winau ee-ees un turehs pee winau
sawu wakar-ehdeenu; t. i. pee tahs mahjodams ar to tu-
rehs draudsi. Teem uswarretajeem winau apsohla,
ka winau fehdehs ar winau us winau gohda krehflu, ta ka
winau pats uswarrejis sehich ar sawu Tehwu us winau
gohda krehflu. 19—21.

(Us preekschu weht.)